

Všeobecné informácie k dohode o obchode a spolupráci medzi Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska a Európskou Úniou (predbežné vykonávanie od 1. januára 2021)

Stav od 1. januára 2021 prinesie ďalekosiahle zmeny ovplyvňujúce občanov, podniky, verejnú správu a zainteresované strany v EÚ aj Spojenom kráľovstve. EÚ a Spojené kráľovstvo vytvoria dva samostatné trhy; dva odlišné regulačné a právne priestory.

Nová Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom síce nebude zodpovedať úrovni spolupráce, ktorá existovala, keď bolo Spojené kráľovstvo členom EÚ, ale ide nad rámec tradičných dohôd o voľnom obchode a poskytuje pevný základ na zachovanie dlhoročnej spolupráce.

Voľný pohyb pracovníkov

Od 1. januára 2021 sa medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom končí voľný pohyb pracovníkov. Znamená to, že prístup občanov SR na trh práce Spojeného kráľovstva bude od 1. 1. 2021 regulovaný jeho vnútroštátnou legislatívou. A naopak prístup občanov Spojeného kráľovstva na slovenský trh práce bude regulovaný vnútroštátnou legislatívou SR, prípadne právom EÚ, rovnako ako v prípade ostatných štátnych príslušníkov tretích krajín.

Podmienky zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín na území SR upravuje zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Bližšie informácie nájdete [TU](#).

Dohoda však upravuje možnosť vstupu a dočasného pôsobenia niektorých kategórií osôb na podnikateľské účely. Do tejto kategórie patria napríklad zamestnanci, ktorí budú v SR pôsobiť v rámci vnútro podnikových presunov, alebo manažéri, ktorí budú v SR zakladať firmu. To isté platí aj vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu.

Bližšie informácie o podmienkach pobytu, zamestnania, štúdia na území Spojeného kráľovstva ako aj bezvízového vstupu na krátkodobé pobyty na územie Spojeného kráľovstva platné od 1. januára 2021 (Bodový prístupový systém) nájdete [TU](#).

Protokol o sociálnom zabezpečení – ochrana sociálnych práv migrujúcich osôb

K dohode je pripojený Protokol o sociálnom zabezpečení („protokol“), ktorý bude platný 15 rokov, t. j. do 31. decembra 2035. Tento protokol upravuje niekoľko opatrení na ochranu práv v oblasti sociálneho zabezpečenia pre **osoby, ktoré budú migrovať medzi Spojeným kráľovstvom a členskými štátmi EÚ od 1. januára 2021.**

Prevažne pôjde o občanov EÚ/Spojeného kráľovstva, ktorí po 1. januári 2021 napr.:

- začnú pracovať v Spojenom kráľovstve/EÚ,
- presťahujú sa do Spojeného kráľovstva/EÚ alebo
- sa budú dočasne zdržiavať v Spojenom kráľovstve/EÚ.

Za podmienok stanovených v dohode, pre vyššie uvedené osoby zostáva, aj po 31. decembri 2020, zachovaný široký rozsah práv na dávky sociálneho zabezpečenia.

Ide o:

- starobné, invalidné a pozostalostné dôchodky,
- zdravotnú starostlivosť (napr. Európsky preukaz zdravotného poistenia),
- preddôchodkové dávky,
- nemocenské dávky,
- úrazové dávky,
- dávky v nezamestnanosti,
- dávky v materstve a otcovské dávky súvisiace s narodením dieťaťa.

V oblastiach sociálneho zabezpečenia, ktoré sú súčasťou protokolu, budú zachované aj základné princípy pre ochranu sociálnych práv, a to:

- rovnaké zaobchádzanie medzi občanmi EÚ a Spojeného kráľovstva,
- výplata dávok do cudziny (okrem invalidných dôchodkov a dávok v nezamestnanosti),
- sčítavanie období poistenia na nárok na dávky sociálneho zabezpečenia,
- zamedzenie dvojitého platenia odvodov.

Jednotlivci sa budú môcť dovolávať svojich práv vyplývajúcich z ustanovení protokolu pred súdmi EÚ a Spojeného kráľovstva.

Práva sociálneho zabezpečenia, ktoré nebudú od 1. januára 2021 chránené

V porovnaní s právnym stavom pred 1. januárom 2021, dohoda poskytuje pre osoby, ktoré začnú migrovať, pracovať, študovať alebo dočasne sa zdržiavať na území EÚ alebo Spojeného kráľovstva **od 1. januára 2021**, a nenadobudli práva a nároky na dávky do 31. decembra 2020, nižšiu mieru ochrany, a to v týchto oblastiach:

- **práva občanov na rodinné dávky už nebudú chránené** a ich cezhraničné poskytovanie nebude možné.
- **dávky dlhodobej starostlivosti už nebudú poskytované** zo Spojeného kráľovstva na územie členských štátov EÚ a naopak.
- Spojené kráľovstvo **nebude vyplácať dávky v nezamestnanosti a invalidné dôchodky** do cudziny, vrátane SR, a naopak.

Vyslaní pracovníci

Pracovníci – štátni občania Spojeného kráľovstva - vyslaní z územia Spojeného kráľovstva na výkon práce na území SR, **od 1. januára 2021 už musia spĺňať podmienky vnútroštátnych predpisov platných pre občanov tretích štátov a budú musieť žiadať o pracovné povolenie** v zmysle platného zákona č. 5/2004 z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov. Pre bližšie informácie kontaktujte Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Takisto aj osoby vyslané z územia SR na výkon práce na územie Spojeného kráľovstva budú musieť spĺňať podmienky nového prísťahovaleckého systému Spojeného kráľovstva.

Často kladené otázky

1. Poberám/budem poberať starobný dôchodok zo Slovenska ako aj zo Spojeného kráľovstva (UK), pričom sa plánujem po 01.01.2021 presťahovať do UK. Bude môj slovenský starobný dôchodok vyplácaný na územie UK po 01.01.2021?

Áno, slovenské starobné dôchodky sa budú naďalej vyplácať do UK, aj po 01.01.2021, tak ako doteraz. Uvedené právo zaručuje Dohoda o vystúpení ako aj Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK.

2. Na Slovensku som pracoval/a do 31.12.2020, od 01.01.2021 budem pracovať v UK 5 rokov, v roku 2026 pôjdem na dôchodok. Budú sa mi započítavať obdobia zamestnania v UK po 01.01.2021 na slovenský dôchodok?

Na nárok na budúce dôchodkové dávky sa Vám budú započítavať všetky obdobia poistenia/zamestnania získané v UK pred 01.01.2021, ako aj obdobia poistenia/zamestnania vzniknuté od 01.01.2021. Nárok na dôchodkovú dávku – starobný dôchodok zo Slovenska získate po splnení všetkých slovenských vnútroštátnych podmienok.

3. Som občan SR, po 01.01.2021 mi vznikol nárok na slovenský invalidný dôchodok. Chystám sa presťahovať sa do UK po 01.01.2021. Budem dostávať tento dôchodok aj po presťahovaní sa do UK?

Nie, nová Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK nezaručuje vyplácanie invalidných dôchodkov do UK, a naopak.

4. Začal/a som po 01.01.2021 vykonávať prácu na Slovensku, a zároveň aj prácu v UK. Budem musieť platiť poistenie na sociálne zabezpečenie aj na Slovensku aj v UK? Bude doba, ktorú som odpracoval/a v oboch krajinách, započítaná na môj dôchodok na Slovensku po 01.01.2021?

Poistenie na sociálne zabezpečenie budete platiť iba v jednej krajine. Podmienky, podľa ktorých sa určí krajina, v ktorej budete platiť poistenie z obidvoch zamestnaní, sú určené v Dohode o obchode a spolupráci. Napr. ak máte bydlisko na Slovensku a vykonávate tu aj podstatnú časť činnosti/práce v zamestnaní, budete platiť sociálne a zdravotné poistenie na Slovensku, a to aj z príjmu dosiahnutého v UK.

Všetky odpracované roky pred 01.01.2021, a aj po tomto dátume, budú započítané na účely vzniku nároku na dôchodok na Slovensku.

5. Som občan SR, od 01.01.2021 poberám dávku v nezamestnanosti na Slovensku a chcem si hľadať prácu v UK, t. j. presťahovať sa do UK po 01.01.2021. Budú mi túto dávku vyplácať zo Slovenska do UK po 01.01.2021?

Nie, nová Dohoda o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK nezaručuje vyplácanie dávky v nezamestnanosti do UK, a naopak.

6. Som občan SR, pracujem v UK v období od 01.01.2021 do 01.01.2022, platím si z príjmu sociálne zabezpečenie, následne sa vrátim na Slovensko. Budem mať nárok na dávku v nezamestnanosti resp. započíta sa mi doba zamestnania v UK na nárok na dávku v nezamestnanosti?

Obdobia poistenia na dávku v nezamestnanosti v UK získané po 01.01.2021 sa podľa Dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a UK započítavajú na vznik nároku na dávku v nezamestnanosti na Slovensku. Na vznik nároku na dávku v nezamestnanosti musíte splniť podmienky stanovené v slovenských vnútroštátnych právnych predpisoch.

7. Som občianka SR, pracujem na Slovensku a vznikne mi nárok na materské v júni 2021. V rovnakom čase sa chystám počas materskej dovolenky odísť do UK za svojím manželom. Bude možné vyplácať dávku materské na územie UK aj po 01.01.2021?

Dávku materské po 01.01.2021 bude možné vyplácať na Váš zvolený bankový účet. Pri odchode do UK Vám taktiež odporúčame overiť si podmienky Vášho pobytu na území UK v UK inštitúciách.